

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย เรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา" ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของแบบการเรียนรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบการเรียนรู้
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของแบบการเรียนรู้

ในห้องเรียนแต่ละห้องนั้น นักเรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีการเรียนที่แตกต่างกันซึ่งครูผู้สอนควรระจทราบถึงแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ของนักเรียนและยอมรับว่านักเรียนมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อที่ครูจะสามารถปรับบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับวิธีการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนที่ครูสอนได้

สำหรับความหมายของแบบการเรียนรู้ (Learning Style) นั้น ได้มีผู้ให้คำอธิบายความหมายไว้ดังต่อไปนี้

แบบการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ชอบในการแก้ปัญหา การคิด หรือ การเรียน ที่บุคคลแต่ละคนชอบ บางครั้งอาจเรียกว่า แบบการคิด (Cognitive Style) (Page and Others, 1977:203)

โรนัลด์ อาร์ ชเม็ค (Ronald R. Schmeck, 1977:413) กล่าวว่า "แบบการเรียน เป็นผลของการจัดการกลุ่มของกิจกรรมการประมวลผลข่าวสารข้อมูลซึ่งบุคคลชอบใช้เมื่อเผชิญกับสิ่ง ที่ต้องเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าวนี้เริ่มต้นตั้งแต่สิ่งที่ตื่นและซ้ำซากไปจนถึงสิ่งที่ลึกและละเอียดลออ"

เดวิด อี ฮันท์ (David E. Hunt, 1979:27) กล่าวว่า "แบบการเรียนคือสิ่งที่อธิบาย ถึงตัวผู้เรียนในแง่ของเงื่อนไขทางการศึกษาซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดและยังอธิบายถึงปริมาณ ของโครงสร้างที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องการด้วย"

แอนโทนี เอฟ กรีกอร์ก (Anthony F. Gregorc, 1979:234) ได้กล่าวถึงแบบการเรียน ว่า

แบบการเรียน ประกอบด้วยพฤติกรรมที่สังเกตได้ชัด ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ความคิดของบุคคล และความสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะของความคิดนั้น บอกให้ทราบว่าบุคคลเรียนรู้ ด้วยวิธีการหลายอย่างผสมกัน กล่าวคือ (ก) ลำดับที่เป็นวัตถุธรรม (ข) การสัมผัสที่เป็น วัตถุธรรม (ค) ลำดับที่เป็นนามธรรม และ (ง) การสัมผัสที่เป็นนามธรรม การที่บุคคลมี ความชอบวิธีการเรียนแบบใดแบบหนึ่งนั้นทำให้เกิดเป็นแบบการเรียนขึ้น

เดวิด เอ โคลบ (David A. Kolb, 1981:23) กล่าวถึงแบบการเรียนไว้ว่า

แบบการเรียน คือ ผลของเครื่องมือทางพันธุกรรม ประสบการณ์เดิม และความต้องการ สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน สร้างให้เป็นวิธีเรียนของแต่ละคน โดยก่อให้เกิดวิธีการเรียน พื้นฐานสี่วิธีตามทฤษฎีประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience) การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation) การสร้าง มโนทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) และการทดลองปฏิบัติ (Active Experiment)

เจมส์ ดับเบิลยู คีเฟ (James W. Keefe, 1982:44) กล่าวว่า "แบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยลักษณะทางสติปัญญา จิตใจ และร่างกาย ซึ่งมีความคงที่ในการบ่งชี้ว่าผู้เรียน รับรู้ มีปฏิสัมพันธ์ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนอย่างไร"

ริต้า ดันน์ และคณะ (Rita Dunn et al., 1984:12) กล่าวว่า "แบบการเรียนรู้ คือ วิธีการที่แต่ละบุคคลซึมซับและรักษาข้อมูลและหรือทักษะต่าง ๆ โดยไม่คำนึงว่ากระบวนการที่ได้รับนั้นจะอยู่ในสภาพเช่นไร"

อัลเบิร์ต เอ แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield, 1988:12) กล่าวว่า "แบบการเรียนรู้ คือ องค์ประกอบทางด้านจิตใจของประสบการณ์ทางด้านการศึกษาซึ่งจูงใจให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือก สนใจและปฏิบัติได้ดีในวิชาที่ตนเรียนหรือในการศึกษาด้านอื่น ๆ "

เจมส์ ดับเบิลยู คีเฟ และ บาร์บารา จี เฟอร์เรลล์ (James W. Keefe and Barbara G. Ferrell, 1990:59) กล่าวว่า "แบบการเรียนรู้ คือ คุณลักษณะที่ซับซ้อนและสัมพันธ์กันซึ่งส่วนรวมมีความสำคัญกว่าส่วนย่อย เป็นการรวมการปฏิบัติภายในและภายนอกอัน เกิดจากชีววิทยาประสาท บุคลิกภาพ และ พัฒนาการส่วนบุคคลซึ่งปรากฏในพฤติกรรมของผู้เรียน"

วิกกี กัลโลเวย์ และ แองเจลา ลาบาร์คา (Vicki Galloway and Angela Labarca, 1990:113) ได้อธิบายถึงแบบการเรียนรู้ว่า

แบบการเรียนรู้ คือ ส่วนประกอบของสภาพแวดล้อมและความชอบในการรับรู้ซึ่งมี อิทธิพลต่อความต้องการทางด้านร่างกายและความรู้สึกของบุคคล เป็นตัวแปร ทางความคิดซึ่งกำหนดวิธีการจัดโครงสร้างและมโนทัศน์ต่าง ๆ เป็นความชอบทาง ด้านสังคมซึ่งเกิดจากปัจจัยทางความคิด บุคลิกภาพ และ จิตใจ ซึ่งจะ เป็นเครื่อง กำหนดแนวโน้มของพฤติกรรมในสถานการณ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคล

อุไรรัตน์ ศรีสาย (2527:6) ได้ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ว่า "แบบการเรียนรู้ หมายถึงลักษณะและวิธีการที่นิสิต นักศึกษาแต่ละคนนิยมชมชอบ และ ปฏิบัติ เป็นคุณลักษณะที่ค้นหาได้"

พัชรี เกียรตินันท์ (2529:13) ได้ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ไว้ว่า "แบบการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่นักศึกษาใช้เป็นประจำในการรับรู้ การคงไว้ซึ่งความรู้ ตลอดจนการตอบสนองในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้"

จากคำจำกัดความทั้งหลายที่ได้ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักการศึกษาต่างมีความเห็น และทัศนะในเรื่องแบบการเรียนรู้คล้ายคลึงกัน อาจจะมี ความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด ทั้งนี้แล้วแต่ความสนใจของนักการศึกษาแต่ละคน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้จึงประมวลความหมายต่าง ๆ ของแบบการเรียนรู้เข้าด้วยกันและสรุปเป็นความหมายของแบบการเรียนรู้ว่า แบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะทางด้านสติปัญญา จิตใจ และร่างกายที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ซึ่งแตกต่างกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบการเรียนรู้ได้จากแนวคิดของทฤษฎีทางจิตวิทยาที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความสนใจ หรือ ความถนัดทางการเรียน นักเรียนแต่ละคนก็ย่อมมีแบบการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันไปด้วย

แจน เจเทอร์ และ เจน ชอแวง (Jan Jeter and Jane Chauvin, 1982:2-3) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า "นักการศึกษาต่างตระหนักดีว่า นักเรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความสนใจ และความสามารถแตกต่างกัน และเด็กแต่ละคนควรมีโอกาสที่จะได้เลือกหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามจังหวะ เวลาที่ทำหายและน่าสนใจ"

การทำควมเข้าใจด้านความชอบ ความต้องการของผู้เรียน ก็เป็นข้อมูลที่สำคัญอันหนึ่งสำหรับครู เพื่อใช้ในการพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เนื่องจากแบบการเรียนรู้ (Learning style) มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนชอบในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น บางคนชอบเรียนโดยการอ่าน บางคนชอบการฟังครูบรรยาย หรือ บางคนชอบลงมือปฏิบัติเอง รวมทั้งสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น ชอบเรียนเป็นกลุ่มโดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหรือเรียนเพียงคนเดียว เป็นต้น (อัจฉรา ธรรมาภรณ์, 2531:32)

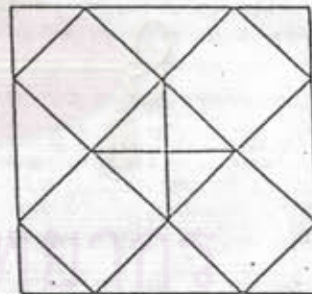
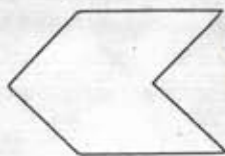
การสำรวจความสนใจของนักเรียนไม่ว่าจะโดยการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือแบบประเมินอย่างเป็นทางการ จะช่วยให้ครูทราบเนื้อหาวิชาซึ่งนักเรียนมีความสนใจเป็นพิเศษ ข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการวางหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้างขวางซึ่งจะช่วยสนองตอบความสนใจของนักเรียนได้ มีทักษะพื้นฐานบางอย่างที่วิธีการสอนแบบหนึ่งมีความเหมาะสมกว่าวิธีการสอนอีกแบบหนึ่ง เป็นต้นว่า ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์บางหัวข้อนั้น การสอนด้วยวิธีการบรรยายหรือ บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) ทำให้เกิดผลดีกว่าการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองหรือวิธีสอนแบบอภิปราย (Linda H. Smith and Joseph S. Renzulli, 1984:44-45)

มีงานวิจัยของนักการศึกษาหลายคนหลายคนที่ได้ศึกษาถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้บอกถึงความต้องการและเป้าหมายในการเรียนและความสามารถของนักเรียนในการบอกถึงวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนบอกว่าคุณมีแบบการเรียนอย่างไร (Beatrice J. Farr, 1971:1332-A; George Domino, 1971:1-9 ; Linda H. Smith, 1976:34) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อนักเรียนได้รับอนุญาตให้เรียนด้วยวิธีการเรียนที่ตนชอบหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผลการศึกษาจะดีขึ้นเมื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินแบบการเรียนที่ตนชอบและโดยการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการประเมินนั้น

เมื่อนักการศึกษาได้ทำการวิจัยพบว่า แบบการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังได้กล่าวมาแล้ว จึงมีนักการศึกษาหลายคนที่ได้พยายามสร้างเครื่องมือสำหรับวัดแบบการเรียนรู้ของนักเรียนขึ้นเพื่อที่จะสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ ซึ่งพอจะสรุปแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ของนักเรียนได้ดังนี้

ในระยะแรก ๆ ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้โดยตรง แต่ได้มีผู้เริ่มเสนอแนวคิดที่จะศึกษารูปแบบการคิดของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น

เฮอ์แมน เอ วิทกิน และคณะ (Herman A. Witkin, et al., 1977:1-64) ได้ศึกษาแบบการคิดของผู้เรียน โดยได้จำแนกแบบการคิดของคนออกเป็น 2 แบบ คือ แบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม (Field Dependent) และ แบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม (Field Independent) การจำแนกการคิดนั้น อาศัยพื้นฐานของการรับรู้ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน มีการทดสอบภาพซ้อน (Embedded - Figures Test) ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ตัวอย่างของภาพที่ใช้ทดสอบภาพซ้อนตามทฤษฎีของวิทกิน

วิธีการทดสอบคือ ให้ผู้รับการทดสอบดูภาพที่ง่าย (คือภาพซ้ายมือ) ก่อน หลังจากนั้นผู้ทดสอบจะเก็บภาพที่ง่ายนั้นกลับไป แล้วให้ผู้รับการทดสอบดูภาพซ้อนและตอบว่า ภาพย่อยใดในภาพซ้อนที่มีเส้นโครงสร้างเช่นเดียวกับภาพที่ง่ายที่ได้ดูไปแล้ว ในการจำแนกกลุ่มแบบการคิดนั้น วิทกินใช้เวลาที่ผู้รับการทดสอบใช้ในการแก้ปัญหาเป็นเกณฑ์ ผู้ที่ไม่สามารถตอบได้ภายในเวลาที่กำหนดจัด

เป็นแบบการคิดที่ต้องพึ่งพิงสภาพแวดล้อม ส่วนผู้ที่สามารถตอบได้ภายในเวลาที่กำหนดจัดเป็นแบบการคิดที่ไม่ต้องพึ่งพิงสภาพแวดล้อม เพราะไม่ต้องอาศัยเส้นโครงสร้างของภาพย่อยอื่น ๆ ที่ซับซ้อน ผู้ที่มีแบบการคิดแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม จะมีความสามารถในการสรุปหลักการต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตนได้ดีกว่าผู้ที่มีแบบการคิดแบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม

ต่อมาได้มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบการเรียนรู้ไว้อย่างหลายแนว เป็นต้นว่า

แอนโธนี เอฟ กรีกอร์ก และ เฮเลน บี วอร์ด (Anthony F. Gregorc and Helen B. Ward, 1977: 20-26) ได้เสนอแบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 แบบ คือ

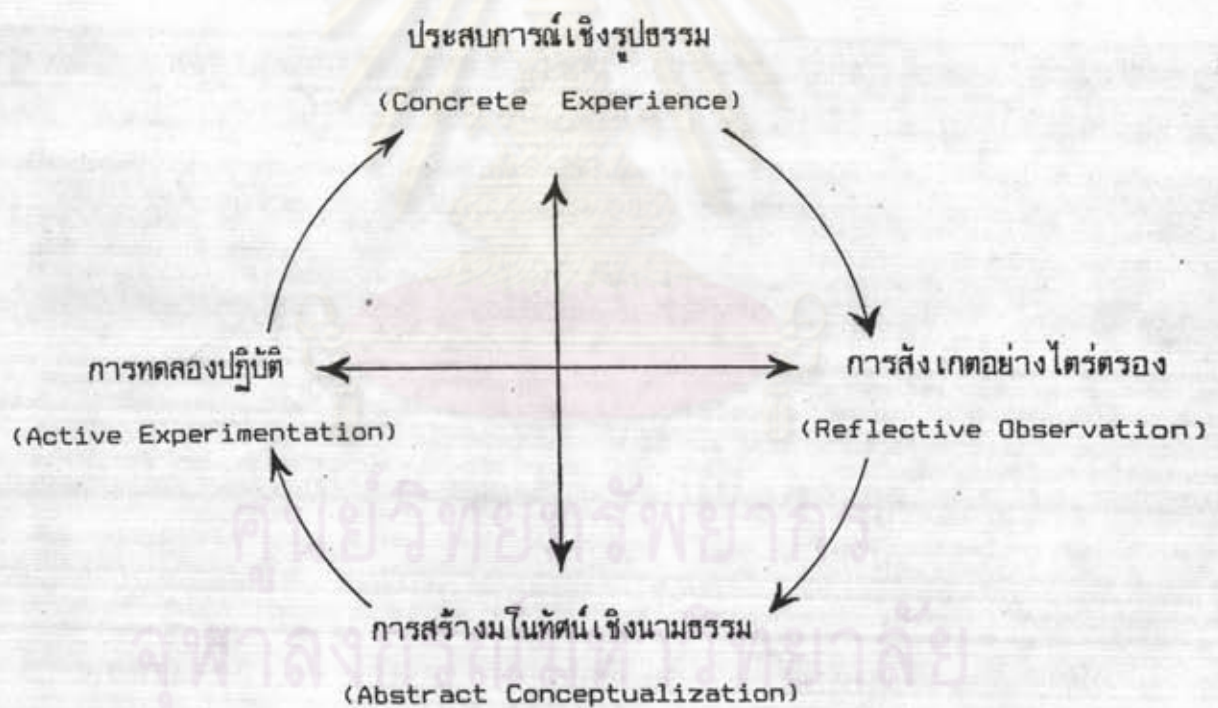
ก. แบบการจัดลำดับเชิงนามธรรม (The Abstract Sequential Learner) ผู้เรียนแบบนี้มีความสามารถในการถอดความในด้านการเขียน การพูด และสัญลักษณ์ เป็นผู้ที่มีภาพมโนทัศน์ในใจซึ่งใช้ควบคู่กับสิ่งที่อ่าน ได้ยิน หรือ ได้เห็น ในรูปแบบลายเส้นหรือรูปภาพ ชอบใช้ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง และ ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นภาพที่มองเห็นได้ ชอบสิ่งที่มีเหตุผลและมีลำดับต่อเนื่องกัน มีความเคารพในผู้มีอำนาจ และ สภาพแวดล้อมที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์

ข. แบบการสุ่มเชิงนามธรรม (The Abstract Random Learner) ผู้เรียนแบบนี้มีความสนใจในพฤติกรรมของมนุษย์ และมีความสามารถพิเศษในการรู้สึกและเข้าใจถึงการสันนิษฐานเตือนได้ รู้จักการผสมผสานสื่อและข่าวสาร เช่น อากัปกริยาของผู้พูดและบุคลิกภาพของผู้พูด เป็นต้น ชอบการได้รับข่าวสารแบบไม่มีโครงสร้าง ชอบการอภิปรายกลุ่ม ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ อย่างและกิจกรรมในห้องเรียนหลาย ๆ อย่าง

ค. แบบการจัดลำดับเชิงวัตถุธรรม (The Concrete Sequential Learner) เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในการค้นคว้าหาข่าวสารโดยผ่านประสบการณ์ตรงที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ชอบการอธิบายเป็นขั้นเป็นตอน และปฏิบัติตามคำสั่ง ชอบการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นลำดับและไม่ชอบสิ่งที่ผิดไปจากกฎเกณฑ์

ง. แบบการสุ่มเชิงวัฏธรม (The Concrete Random Learner) ผู้เรียนแบบนี้ มีทัศนคติชอบทดลอง เข้าใจความคิดต่าง ๆ ได้รวดเร็วและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ใช้วิธีการลองผิด ลองถูก เมื่อได้รับข่าวสารข้อมูล และไม่ชอบการเฉลยคำตอบแบบง่าย ๆ ซึ่งทำให้หมดโอกาสในการคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ไม่ชอบให้ครูผู้สอนมาขัดจังหวะในการใช้ความพยายามของตนและจะเรียนได้ดีในสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าอยู่

เดวิด เอ โคลบ และคณะ (David A. Kolb et al., 1974:23-42; Kolb, 1984:27-49; Wolfe and Kolb, 1984:125-153) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ โดยการเริ่มจากการศึกษากระบวนการเรียนรู้หรือการปรับตัวของบุคคลซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ที่ดำเนินไปอย่างเป็นวงจรต่อเนื่องกัน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลบ

โดย โคลบ์ ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience หรือ CE) เป็นขั้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมและรับรู้ในประสบการณ์ต่าง ๆ และยึดถือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงตามที่ตนประสบในขณะนั้น

ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation หรือ AO) เป็นขั้นที่มุ่งจะเข้าใจความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ โดยการสังเกตอย่างระมัดระวัง เป็นการไตร่ตรองพิจารณาโดยใช้ความคิด

ขั้นที่ 3 การสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization หรือ AC) เป็นขั้นที่มุ่งใช้เหตุผลและใช้ความคิดในการสรุปเป็นหลักการต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation หรือ AE) เป็นขั้นที่มุ่งนำความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 3 ไปทดลองปฏิบัติ เพื่อจะดูว่าถูกต้องหรือไม่

โคลบ์ กล่าวว่า "ผู้เรียนแต่ละคนจะเน้นขั้นตอนต่าง ๆ แตกต่างกันไป ทำให้มีการใช้ขั้นตอนการเรียนรู้ไม่เท่ากัน บางคนจะเน้นขั้นที่ 1 บางคนเน้นขั้นที่ 2 ในขณะที่บางคนเน้นขั้นที่ 3 หรือบางคนก็เน้นขั้นที่ 4 "

ตามแนวคิดของโคลบ์ ขั้นการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นดังกล่าวมีลักษณะตรงข้ามกันและสามารถจัดเป็นคู่ได้สองคู่ คือ

ขั้นที่ 1 (CE) มีลักษณะตรงข้ามกับ ขั้นที่ 3 (AC)

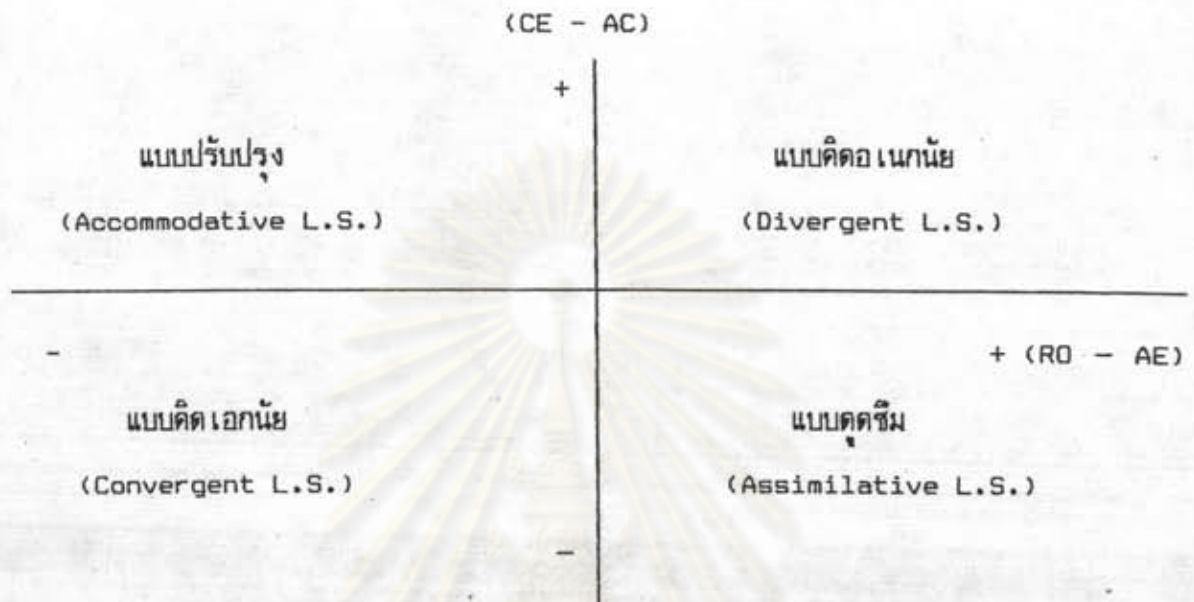
ขั้นที่ 2 (RO) มีลักษณะตรงข้ามกับ ขั้นที่ 4 (AE)

ดังนั้นโคลบ์จึงได้เสนอวิธีการวัดแบบการเรียนรู้โดยอาศัยแกน 2 แกน คือ

แกนที่ 1 เป็นแกนความแตกต่างของขั้นที่ 1 และขั้นที่ 3 (CE - AC)

แกนที่ 2 เป็นแกนความแตกต่างของขั้นที่ 2 และขั้นที่ 4 (RO - AE)

แกนทั้งสองนี้ตัดกันเป็นพิสัย หรือ โค-ออร์ดิเนต (Co-ordinate) และแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน หรือ ควาแดรนต์ (Quadrants) ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แบบการเรียนรู้ 4 แบบในแต่ละส่วน ตามแนวคิดของโคลบ์

โคลบ์ ได้ถือเอาแต่ละควาแดรนต์ (Quadrant) เป็นแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ และได้แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 แบบ คือ

- แบบคิดนอกเนกนัย (Divergent Learning Style)
- แบบดัดซึม (Assimilative Learning Style)
- แบบคิดเอกนัย (Convergent Learning Style)
- แบบปรับปรุง (Accommodative Learning Style)

แบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบดังกล่าว มีลักษณะดังนี้

ก. แบบคิดอเนกนัย เน้นชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 บุคคลที่มีการคิดแบบนี้เป็นคนที่มีความสามารถในการรับรู้และการสร้างจินตนาการต่าง ๆ ขึ้นเอง สามารถไตร่ตรองจนมองเห็นภาพรวมต่าง ๆ ได้ และจะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องการความคิดหลากหลาย เช่น การระดมสมอง (Brainstorming) มีความสนใจบุคคลและวัฒนธรรมต่าง ๆ มักเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ และมักใช้อารมณ์ ตัวอย่างของบุคคลประเภทนี้มักมีพื้นฐานทางด้านมนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ เช่น นักแนะแนว และ ผู้จัดการฝ่ายบุคคล เป็นต้น

ข. แบบคิดซึม เน้นชั้นที่ 2 และ ชั้นที่ 3 บุคคลที่มีการคิดแบบนี้เป็นคนที่มีความสามารถในการสรุปหลักการ สนใจทฤษฎีต่าง ๆ โดยให้ความสนใจกับประสบการณ์จริงค่อนข้างน้อยแต่สนใจในหลักการเชิงนามธรรมมากกว่า ไม่ชอบการลงมือปฏิบัติและมักไม่คำนึงถึงการนำเอาทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ ตัวอย่างของบุคคลในกลุ่มนี้มักอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน สาขาคณิตศาสตร์ และ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยต่าง ๆ

ค. แบบคิดเอกนัย เน้นชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 บุคคลที่มีการคิดแบบนี้เป็นคนที่มีความสามารถในการนำแนวคิดที่เป็นนามธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ สามารถสรุปวิธีที่ถูกต้องที่สุดเพียงวิธีเดียวที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ นิยมใช้เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ชอบทำงานกับวัตถุมากกว่าทำงานกับบุคคล มักมีความสนใจที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและจะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ตัวอย่างของบุคคลเหล่านี้มักอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น วิศวกร เป็นต้น

ง. แบบปรับปรุง เน้นชั้นที่ 4 และชั้นที่ 1 บุคคลที่มีการคิดแบบนี้เป็นผู้ที่ชอบลงมือปฏิบัติชอบทดลอง จะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องใช้การปรับตัว นักปรับปรุงจะมีแนวโน้มในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ตนคิดขึ้นเองในลักษณะลองผิดลองถูก และชอบทำงานกับบุคคล คนกลุ่มนี้มักจะอยู่ในสาขาที่ต้องการประยุกต์ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น นักบริการ นักการตลาด และพนักงานขาย เป็นต้น

โนเอล เจ เอนท์วิสเซิล และคณะ และ โรนัลด์ อาร์ ชเม็ค (Noel J. Entwistle et al., 1979:365 and Ronald R. Schmeck, 1983:233) ได้แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 6 แบบ คือ

ก. แบบกระบวนการลึก (A Deep Processing Style) มีลักษณะมองหาความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันระหว่างหัวข้อ การถอดความประเด็นหลักและประเด็นย่อย การเปรียบเทียบความคิด การจัดการกับข้อมูลข่าวสารโดยมีระบบและละเอียด และการวิเคราะห์วิจารณ์ความสัมพันธ์

ข. แบบกระบวนการประณีต (An Elaborate Processing Style) มีลักษณะเชื่อมโยงความคิดใหม่และข้อมูลข่าวสารใหม่เข้ากับสิ่งที่ทราบอยู่ก่อนแล้ว การใช้ภาพที่มองเห็นได้ การจินตนาการสถานการณ์ใหม่ ๆ การมองหาความคล้ายคลึงกับประสบการณ์เดิมและการมองหาวิธีการใหม่ในการประยุกต์ใช้ข่าวสารข้อมูล

ค. แบบจดจำความจริง (A Fact Retention Style) มีลักษณะการเรียนรู้และจดจำสูตร ชื่อ วันที่ และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง

ง. แบบศึกษาวิธีการ (A Methodical Study Style) มีลักษณะอ่านสิ่งที่ได้รับมอบหมายและมีการทบทวนเป็นประจำทุกสัปดาห์

จ. แบบลอกเลียน (A Reproduction Style) ประกอบด้วยการจดจำคำพูดตามที่ครูผู้สอนบอกและจดนิยามจากแบบเรียนโดยไม่ผิดเพี้ยน การใช้วลีหรือข้อความที่พบในแบบเรียนหรือที่ได้ฟังจากคำบรรยายของครู

ฉ. แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (An Achieving Style) ประกอบด้วยการทำคะแนนให้ได้สูงที่สุดในชั้น ทำคะแนนให้สูงทุกวิชา ทำคะแนนให้ได้สูงกว่าเพื่อน และทำคะแนนให้สูงในทุกชั้นเรียน

เบอร์นิซ แม็คคาร์ตี (Bernice Mc Carty, 1987:24) ได้ปรับปรุงโครงการทางการศึกษาโดยอาศัยการศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ตามทฤษฎีของโคลบ์ (Kolb) โดยแม็คคาร์ตีได้แบ่งแบบการเรียนรู้ของบุคคลออกเป็น 4 แบบ คือ

ก. แบบจินตนาการ (Imaginative Learners) ผู้เรียนแบบนี้จะยึดมั่นอยู่กับประสบการณ์ส่วนตัวและคิดไตร่ตรองในเรื่องนั้น ต้องการทราบเหตุผลที่ต้องเรียนเรื่องต่าง ๆ ชอบการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นเพื่อตรวจสอบความคิดและความรู้สึกของตน วิธีการที่ดีที่สุดในการตอบคำถามของตนก็คือการอภิปรายและแบ่งปันความคิดเห็น

ข. แบบวิเคราะห์วิจารณ์ (Analytic Learners) ผู้เรียนแบบนี้ชอบใช้ความคิดและยึดถือความสามารถทางสติปัญญาของตนเพื่อทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ชอบเรียนรู้ความจริงและอยากรู้ว่าผู้เชี่ยวชาญกล่าวอย่างไร

ค. แบบสามัญสำนึก (Common Sense Learners) ผู้เรียนแบบนี้ต้องการทราบคำตอบว่าสิ่งที่ได้เรียนมานั้นจะนำไปใช้ได้อย่างไร ต้องการทดลองทำด้วยตนเองเมื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

ง. แบบมีพลัง (Dynamic Learners) ผู้เรียนแบบนี้จะเอาประสบการณ์และการนำไปใช้มารวมกัน ยึดถือสัญชาตญาณของตนเองขณะที่ทดสอบความรู้ที่ได้รับโดยผ่านประสบการณ์ส่วนตัวและการทดลอง เพื่อจะตอบคำถามว่าถ้าทำอย่างนี้จะเกิดอะไรขึ้น ชอบการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบดังกล่าวอาจแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ประสาทสัมผัส / ความรู้สึก (Sensing/Feeling)

การกระทำ (Doing)	แบบมีพลัง (Dynamic Learners)	4	แบบจินตนาการ (Imaginative Learners)	1	การเฝ้าดู (Watching)
	แบบสามัญสำนึก (Common Sense Learners)	3	แบบวิเคราะห์- วิจารณ์ (Analytic Learners)	2	

การคิด (Thinking)

แผนภาพที่ 4 แบบการเรียนรู้ 4 แบบตามทฤษฎีของแม็คคาร์ตี

แอนโทนี กราชาและเชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann, 1975:86-87) ได้จำแนกแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของนักศึกษาออกเป็น 6 แบบ คือ

ก. แบบแข่งขัน (Competitive) เป็นผู้เรียนที่สนใจจะเรียนเพื่อเอาชนะเพื่อนและอาจารย์ รางวัลจากการแข่งขันเป็นสิ่งที่ผู้เรียนกลุ่มนี้พอใจ มีความคิดว่าการเรียนในห้องเรียนจะต้องมีการแพ้หรือชนะและตนจะต้องเป็นผู้ชนะเสมอ

ข. แบบร่วมมือ (Collaborative) เป็นผู้เรียนที่จะเรียนได้ดีจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและอาจารย์ พยายามร่วมมือกับอาจารย์และเพื่อนในกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความคิดเห็นว่าการเรียนเป็นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเรียนรู้เนื้อหาวิชา

ค. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) เป็นคนที่ไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน โดยทั่วไปจะไม่ขอมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเพื่อน ๆ และอาจารย์ และไม่สนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

ง. แบบมีส่วนร่วม (Participant) เป็นผู้ที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบเข้าชั้นเรียน มีความรู้สึกว่าจะต้องมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่ไม่สนใจกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน

จ. แบบพึ่งพา (Dependent) เป็นผู้ที่มีความอยากเรียนน้อยมาก สนใจจะเรียนเฉพาะสิ่งที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น พยายามแสวงหาคนที่สามารถแนะนำตนได้และต้องการรับคำสั่งว่าจะต้องทำอะไร

ฉ. แบบอิสระ (Independent) เป็นคนที่ชอบคิดและทำงานตามความคิดเห็นของตนเอง แต่ก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน จะเรียนเนื้อหาวิชาที่ตนคิดว่าสำคัญและมีความเชื่อมั่นในความสามารถทางการเรียนของตนเองเป็นอย่างมาก

ริชาร์ด แมนน์ และคณะ (Richard Mann et.al., 1970:78-79) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) จำแนกแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของนักศึกษาออกเป็น 8 แบบ คือ

ก. แบบยินยอม (The Compliant Students) ผู้เรียนแบบนี้จะยึดเอางานเป็นหลัก ไม่สนใจประสบการณ์ด้านอารมณ์ประเภทอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานของตนและพยายามไม่ให้งานอื่นมาแทรกแซงงานที่อาจารย์ได้มอบหมายให้ทำเพราะถือว่าอาจารย์มีอำนาจในการให้คะแนน มักจะทำงานตามที่ผู้อื่นกำหนดให้ทำมากกว่างานที่เกิดจากความรู้สึกที่ตนเองอยากจะทำและจะไม่ทำงานมากหรือน้อยเกินไปแต่จะทำให้พอเหมาะกับที่อาจารย์ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนแบบนี้จะตั้งใจทำงานเพื่อให้ถูกใจอาจารย์และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังไม่ชอบห้องเรียนที่ขาดระเบียบและขาดการควบคุม สิ่งสำคัญของผู้เรียนแบบนี้ คือ ต้องการทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

ข. แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Students) ผู้เรียนแบบนี้จะมีความกระวนกระวายและต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอน มีความวิตกกังวลมากกับการวัดและประเมินผลการเรียนและงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำในชั้นเรียน มักมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถทางด้านสติปัญญา ความรู้สึกดังกล่าวนี้เมื่อผสมผสานกับแรงกดดันจากปัญหาภายนอก โดยเฉพาะจากผู้ปกครอง มีผลทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเป็นอย่างมาก

ค. แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนแบบนี้มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ รู้สึกไม่พอใจในตนเอง เมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ผลมักจะตำหนิตนเองว่าไม่ดี ไม่มีความสามารถ ชอบแยกตัวออกจากกลุ่มเพราะยึดเอาตัวเองเป็นหลัก โดยยกเอาปมด้อยที่มีอยู่มาเกี่ยวข้องกับผลการเรียนมากกว่าจะลบปมด้อยแล้วสร้างปมเด่นแทน

ง. แบบอิสระ (The Independents) ผู้เรียนแบบนี้มีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าคนอื่นอย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองสูง มีความสามารถที่จะมองสิ่งที่เรียนอย่างสัมพันธ์กัน มีวัตถุประสงค์และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ไม่ค่อยจะได้รับการบิบบันจากครู จากงาน หรือจากเพื่อน ๆ

จ. แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนแบบนี้มักจะเป็นผู้ช่วยและเป็นพวกที่อยู่แนวหน้า มักเป็นที่รู้จักของคนอื่น ๆ เพราะเรียนเก่ง ผลงานของกลุ่มนี้ทั้งประเภทสร้างสรรค์และสร้าง

ปฏิปักษ์ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงได้ การที่รู้สึกว่าคุณมีความเด่นกว่าคนอื่น ๆ ทำให้มองเพื่อนร่วมชั้นเรียนว่าเป็นคนธรรมดาและด้อยกว่าตน

ฉ. แบบวิพากษ์วิจารณ์ (The Snipers) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้าย มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับต่ำ (low self-esteem) ชอบนิพนธ์ครูผู้สอน มักจะทำให้ครูอาจารย์โกรธด้วยเหตุผลดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะเป็นปฏิปักษ์กับครู อาจารย์ และมักจะหลบหลีกการเผชิญหน้ากับครูอาจารย์ผู้สอน

ช. แบบเรียกร้องความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมีบทบาททางสังคมมากกว่าทางด้านการใช้สติปัญญา มักจะสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน ๆ เพื่อให้ชื่นชมในตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูดคุย โอ้อวด เล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อให้มีคณสนใจ และเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนฝูง เพื่อปิดบังความสนใจในด้านการเรียนและสติปัญญาของตน

ซ. แบบสงบเงียบ (The Silent Students) ผู้เรียนแบบนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน พูดน้อย และมักจะเงียบเฉยไม่ทำอะไรทั้งสิ้น ไม่ว่าในหรือนอกชั้นเรียน มีสัมพันธ์ภาพกับครู อาจารย์น้อยมาก ไม่ชอบกิจกรรมการเรียนและมีบทบาทน้อยมากในห้องเรียน

ลินน์ โอ ไบรอัน (Lynn O' Brian, 1988:116) ได้จำแนกแบบการเรียนออกเป็นสามแบบด้วยกันคือ

ก. แบบโสตนิยม (Auditory Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้นิยมใช้วิธีการฟังการบรรยาย การอภิปราย การฟังจากเครื่องบันทึกเสียง และชอบให้คนอื่นบอกวิธีการต่าง ๆ ให้ มากกว่าจะศึกษาด้วยตนเองจากการอ่านคู่มือต่าง ๆ

ข. แบบจักษุนิยม (Visual Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้จะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อตนเองสามารถมองเห็นข่าวสารที่เป็นเนื้อหาในการเรียน ชอบการจดบันทึกในสมุดและใช้ภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกศร แผนผังต่าง ๆ ประกอบ หรือนิพนธ์ภาพสิ่งต่าง ๆ ในใจและชอบทำงานในที่ที่สงบ ปราศจากเสียงรบกวน

ค. แบบปฏิบัตินิยม (Haptic Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้จะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อได้มีส่วนร่วม ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ลงมือทำการทดลอง และได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียน ชอบวิธีการเรียนจากการได้ชมการสาธิตและการทดลองปฏิบัติจริง ชอบความเป็นอิสระในการเคลื่อนไหวแต่ไม่ชอบนั่งทำงานกับโต๊ะนาน ๆ ไม่ชอบการอ่านหรือการฟัง แต่จะลงมือปฏิบัติโดยทันที

โอ ไบรอัน ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เมื่อครูได้ประเมินแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วครูควรจะได้อภิปราย เรื่องนี้กับนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียนพยายามทดลองดูว่างานแบบใดที่เหมาะสมกับตนเองและงานแบบใดไม่เหมาะสมกับตนเอง ทางโรงเรียนควรจะใช้เวลามากขึ้นในการช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงแบบการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าจะจัดอบรมครูเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ยิ่งนักเรียนมีความรู้และมีความสนใจเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของตนเองมากเท่าใด นักเรียนก็ยิ่งจะมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองมากขึ้นเท่านั้น

อัลเบิร์ต เอ. แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield, 1988:13-14) ได้แบ่งแบบการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 9 แบบ ดังนี้คือ

ก. แบบสังคม (Social Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ ไม่มีความชอบอย่างเด่นชัดในวิธีการประยุกต์หรือการใช้มโนทัศน์

ข. แบบอิสระ (Independent Style) เป็นผู้เรียนที่ทำงานตามลำพังเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนบุคคล ไม่ชอบการประยุกต์หรือการใช้มโนทัศน์

ค. แบบประยุกต์ (Applied Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบการทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง ไม่ชอบแบบสังคม หรือ แบบอิสระ

ง. แบบมโนทัศน์ (Conceptual Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบการทำงานกับสื่อทางภาษา ซึ่งได้รับการเรียบเรียงเป็นอย่างดี ไม่ชอบแบบสังคม หรือ แบบอิสระ

จ. แบบสังคม/ประยุกต์ (Social/Applied Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนและอาจารย์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง

ฉ. แบบสังคม/มโนทัศน์ (Social/Conceptual Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนและอาจารย์โดยใช้สื่อทางภาษาซึ่งได้รับการเรียบเรียงเป็นอย่างดี

ซ. แบบอิสระ/ประยุกต์ (Independent/Applied Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบทำงานตามลำพัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนบุคคลในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง

ซ. แบบอิสระ/มโนทัศน์ (Independent/Conceptual Style) เป็นผู้เรียนที่ชอบทำงานตามลำพัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนบุคคลโดยการใช้สื่อทางภาษาซึ่งได้รับการเรียบเรียงเป็นอย่างดี

ญ. แบบเป็นกลาง (Neutral Preference) คือผู้เรียนที่มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงออกซึ่งความชอบในวิธีการเรียนแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

จอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid, 1987: 87-103) ผู้บริหารด้านวิชาการของโครงการวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม ณ มหาวิทยาลัย โคโลราโด (Colorado State University) ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียนตามความชอบของผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (The Learning Style Preferences of ESL Students) โดยการศึกษาจากงานวิจัยของผู้ที่ค้นคว้าเกี่ยวกับแบบการเรียนของนักเรียนคือ ริต้า ดันน์ และคณะ (Rita Dunn et al., 1984: 10-19) และจากงานวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของ แฮร์รี ไรเนอร์ต (Harry Reinert, 1976: 160-168) ซึ่งสรุปลักษณะการรับรู้ของผู้เรียนไว้เป็น 4 ลักษณะ คือ

ก. การเรียนด้วยประสาททางการมองเห็น (Visual Learning) ได้แก่ การอ่านหรือการศึกษาแผนภูมิ แผนที่ ต่าง ๆ

ข. การเรียนด้วยประสาททางการได้ยิน (Auditory Learning) ได้แก่ การฟังการบรรยาย การฟังเทปบันทึกเสียง ต่าง ๆ

ค. การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติ (Kinesthetic Learning) ได้แก่ การเรียนด้วยประสบการณ์ตรง คือ การให้ร่างกายทั้งหมดมีส่วนร่วมในสถานการณ์การเรียน

ง. การเรียนด้วยการใช้มือสัมผัส (Tactile Learning) ได้แก่ การสร้างหุ่นจำลองหรือการทำทาสีต่าง ๆ ในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

เรด ได้อาศัยผลการวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยของตนโดยทำเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนตามความชอบของผู้เรียน เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 6 แบบการเรียน ได้แก่

- ก. แบบจักษุนิยม (Visual Learning) การเรียนด้วยการอ่าน
- ข. แบบโสตนิยม (Auditory Learning) การเรียนด้วยการฟัง
- ค. แบบปฏิบัตินิยม (Kinesthetic Learning) การเรียนด้วยการเคลื่อนไหว
- ง. แบบสัมผัสนิยม (Tactile Learning) การเรียนด้วยการใช้มือสัมผัส
- จ. แบบเป็นกลุ่ม (Group Learning) การเรียนร่วมกับคนอื่น ๆ
- ฉ. แบบรายบุคคล (Individual Learning) การเรียนด้วยตนเอง

ซึ่งลักษณะแบบการเรียนรู้แบบ ก ถึง แบบ ง นั้น เป็นแบบการเรียนรู้ที่เน้นด้านการรับรู้ของผู้เรียนโดยการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ตา หู ร่างกาย และ มือ ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนรู้ทั้งสองแบบที่เหลือเป็นสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,234 คน และนักศึกษาชาวอเมริกันที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติจำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อความต่อหนึ่งแบบการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ และแบ่งแบบการเรียนรู้ตามระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ ชอบมาก (Major Preference) ชอบน้อย (Minor Preference) และไม่ชอบเลย (Negative Preference) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยมและแบบสัมผัสนิยมมากที่สุด และผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงความไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ในบรรดากลุ่มผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีความชอบแบบการเรียนรู้แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลนั้น พบว่า ด้านสาขาวิชาเอก โดยทั่วไปแล้ว ผู้เรียน 6 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ ธุรกิจ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ มีความชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยมมากที่สุดและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์กายภาพชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมมากที่สุด ส่วนผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์ชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมน้อยที่สุด ผู้เรียนสาขาวิชาเอกวิศวกรรมศาสตร์และสาขาคอมพิวเตอร์ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมผัสนิยมนอกเหนือจากผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์

นอกจากนี้ เรด ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรด้านพื้นความรู้ทางภาษาของผู้เรียนด้วย โดยสรุปผลการวิเคราะห์ว่า นักศึกษาเกาหลีชอบแบบการเรียนแบบจักษุนิยมมากที่สุด นักศึกษาชาวอาหรับ และชาวจีนชอบแบบการเรียนแบบไสตนิยมมาก ส่วนนักศึกษาชาวไทย มาเลเซีย และสเปน ชอบแบบการเรียนแบบไสตนิยมน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมมาก โดยเฉพาะนักศึกษาไทย อาหรับ สเปน จีน และเกาหลี และแบบการเรียนแบบสัมพัสนิยมก็เป็นแบบการเรียนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นเจ้าของภาษาที่ไม่ชอบแบบการเรียนแบบสัมพัสนิยม นอกจากนี้ทุกกลุ่ม แสดงความไม่ชอบแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยว่าผู้เรียนที่มีพื้นความรู้ทางภาษาแตกต่างกันและมีวัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมมีแบบการเรียนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยด้านแบบการเรียนดังกล่าว พอสรุปได้ว่า นักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายคนได้พยายามค้นคว้าวิจัยเพื่อจะทราบถึงแบบการเรียนของผู้เรียนและได้แบ่งแบบการเรียนออกเป็นหลายแบบแล้วแต่ความสนใจและความถนัดของแต่ละคนแต่ละคน สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะยึดเอาแนวคิดตามที่ จอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid, 1987: 87-103) ได้ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียนของผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยตรงและสามารถนำมาปรับและดัดแปลงเพื่อใช้กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยตรงนั้นยังมีไม่มากนัก เท่าที่ศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยต่างประเทศอยู่ไม่เกินไปเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และม้งงานวิจัยภายในประเทศเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม มีการทำวิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ ไว้หลายเรื่องซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525:103-108) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนิสิตที่มีเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 750 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของนิสิตแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้แปลและดัด-แปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของนิสิต (Student Learning Styles Questionnaire) ที่สร้างโดยแอนโธนี กราชา และ เซอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชอบแบบการเรียนรู้ 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน
2. นิสิตเพศชายและหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนิสิตเพศชายชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01ตามลำดับ

พัชรี เกียรตินันท์วิมล (2529:137-141) ได้ศึกษาเรื่อง " การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลและที่รับผลของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้

และตัวแปรที่คาดว่าน่าจะเป็นตัวแปรรับผลของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลของสถาบันการศึกษาพยาบาล 5 สถาบัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 584 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลบ (Kolb) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน สมการถดถอยอย่างง่ายและสมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยมีแบบการเรียนรู้แบบคูดซิมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบคิดเอกนัย แบบปรับปรุง และแบบคิดอเนกนัย ตามลำดับ และแบบการเรียนรู้ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล แต่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนพยาบาล ยกเว้นแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย

แมรี สารวิทย์ (2529:77-85) ได้ทำการศึกษากลวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิบูลโลก โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ของ โพลิตเซอร์ และ แม็คกรอร์ที (Politzer and McGroarty, 1985) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรม 3 ประเภทที่นิสิตใช้บ่อย ได้แก่ การค้นหาความหมายของศัพท์จากพจนานุกรม การตั้งใจฟังการออกเสียงของตนเองและแก้ไข กับ การขอให้ผู้พูดพูดซ้ำอีกเมื่อไม่เข้าใจ ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ นั้นปรากฏบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ ผู้วิจัยสรุปว่า นิสิตชาวไทยที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่ได้ใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษที่ดีและประสบความสำเร็จใช้มากเท่าที่ควร

พัชรารวรรณ ไทพล (2533:76-85) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ให้นักเรียนเป็นผู้เลือกเองในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครพนม" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นักเรียนชอบและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน ระดับความสามารถ และ เพศ ของนักเรียนกับรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นักเรียนชอบ กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครพนม จำนวน 351 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 153 คน และหญิง 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงและพัฒนามาจากแบบสอบถามของเรด (Reid) แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 6 แบบ คือ การเรียนโดยการฟังบรรยาย การเรียนโดยการอ่าน การดูภาพ

การเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์ให้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในการเรียน การเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ การเรียนแบบกลุ่ม และการเรียนด้วยตนเองวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษตรงกันตามลำดับความชอบจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้คือ การลงมือปฏิบัติ การฟัง การเรียนแบบกลุ่ม การอ่าน ยกเว้นสองรูปแบบสุดท้ายซึ่งนักเรียนชายชอบการเรียนด้วยตนเองและการจัดประสบการณ์ให้ ส่วนนักเรียนหญิงชอบสลับกัน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษโดยการอ่านหรือการดูภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษโดยการฟังบรรยาย ฟังเทป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษไม่เท่ากันชอบรูปแบบการเรียนโดยการจัดประสบการณ์ให้ และโดยการฟังบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่กลุ่มกลาง จะมีความชอบรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองแตกต่างกันโดยนักเรียนชายจะชอบเรียนด้วยตนเองมากกว่านักเรียนหญิง

วิชาญ เลิศลพ (2535: 67-69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แบบการเรียนของนักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียน 4 แบบ คือ แบบคิดออกแนกนัย แบบคิดคู่ซิม แบบคิดเอกนัย และแบบปรับปรุง ของนักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิกและศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาคือ ฟิสิกส์โอลิมปิก เคมีโอลิมปิก และชีววิทยาโอลิมปิก ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทย์-คณิตที่สอบคัดเลือกผ่านเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการอบรมเข้มในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก ในสาขาวิชาฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา ปีการศึกษา 2533 และ 2534 จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสำรวจแบบการเรียนของเดวิด โคลบ (David Kolb) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิกมีแบบการเรียนแบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดคู่ซิม แบบคิดออกแนกนัย และแบบคิดเอกนัย ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตาม

สาขาวิชาพบว่า นักเรียนฟิสิกส์โอลิมปิก มีแบบการเรียนรู้แบบคดขี้นมากที่สุด ส่วนนักเรียนเคมีโอลิมปิก และชีววิทยาโอลิมปิกมีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด

1.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้และตัวแปรอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

อุไรรัตน์ ศรีสาย (2527:61-63) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และ วิชาเอก ของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 698 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามรูปแบบการเรียนของนักศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้แปลและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สร้างโดยแอนโธนี กราชา และ เซอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมืออยู่ในเกณฑ์สูง แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนรูปแบบการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จินดา ยัญทิพย์ (2528:116-118) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับแบบการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กับแบบการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ตามแบบของแอนโธนี กราชา และ

เชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) ซึ่งผู้วิจัยแปลและปรับปรุงใช้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งคะแนนแบบการเรียนแต่ละแบบการเรียนจะนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาโดยใช้สูตร Pearson's Product Moment Correlation ผลการวิจัยพบว่า มีแบบการเรียนที่นิสิตชอบ 3 แบบ คือ แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระ ส่วนแบบการเรียนที่นิสิตไม่ชอบมี 3 แบบ คือ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน และพบว่าลัทธิสารัตถนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนแบบร่วมมือแต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง ลัทธิพัฒนาการนิยม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนแบบอิสระ แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ลัทธิอัตถิภาวนิยมมีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียนแบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และความสัมพัทธ์ระหว่างชุดตัวแปรของแนวคิดทางปรัชญาศึกษากับชุดตัวแปรของแบบการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4609 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประสิทธิ์ เขียวศรี (2533:47-49) ได้ศึกษาเรื่อง "ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวิธีการอ่านค่าความต้านทาน" โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วิธีการอ่านค่าความต้านทาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเอเซียอาคเนย์ จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือมาตรวัดแบบการเรียนของโคลบ (Kolb) ซึ่งปรับปรุงเป็นภาษาไทย โดยพัชรี เกียรตินันท์วิมล แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 4 แบบ คือ แบบคิดเอहनัย แบบคูดซิม แบบคิดเอहनัย และแบบปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีแบบการเรียนต่างกัน ได้รับการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีแบบการเรียนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่ได้รับการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

ลักษณิ มินะนันท์ และ รุจิเรศ ธนุรักษ์ (2528:ค) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดยเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และภูมิสำเนาต่างกัน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของแอนโธนี กราชา และ เชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 6 แบบ คือ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วม และแบบแข่งขัน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาชอบแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ ในระดับต่ำจนถึงระดับสูง โดยมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับสูง มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง และมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับต่ำ
 2. นักศึกษาที่มีภูมิสำเนาในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 4. นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- ที่ระดับ .05

กอบภาณุจน์ ศรประสิทธิ์ (2529:90-94) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 700 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของแอนโธนี กราชา

และ เซอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ชอบแบบ-
การเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์สูง รองลงมาชอบอยู่ในเกณฑ์ปานกลางได้แก่
แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง

2. การวิเคราะห์แบบการเรียนของนักศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏว่า
นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และ ต่ำ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับ
หนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์สูง อันดับรองลงมาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางได้แก่ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา
แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ต่างกัน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ชอบแบบการเรียนโดยส่วน
รวมทั้ง 6 แบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน
เฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสูง มีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบ
การเรียนแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฉกรรพงษ์ เจริญทิพย์ (2529:91-93) ได้ศึกษาเรื่อง " ความนิยมแบบการเรียน
ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิชญ์โลก" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ
ความนิยมแบบการเรียนของนิสิตที่มีเพศและผลการเรียนแตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างความนิยมแบบการเรียนกับผลการเรียนของนิสิต แยกตามคณะ ธรรมชาติวิชาเอก และชั้นปี
กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิชญ์โลกจำนวน 730 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดแบบการเรียนของนิสิต เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน

60 ชื่อ ของแอนโทนี กราชาและเชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน สถิติต่ำที่ (t-test) และสหสัมพันธ์แบบพอยท์-ไบซีเรียล (Point-biserial Correlation) ได้ผลสรุปของการวิจัยดังนี้

1. นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนิยมแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับแบบการเรียนแบบแข่งขันเป็นบวก สำหรับกลุ่มก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว แบบการเรียนแบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการเรียน

2. นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด และนิยมแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตเพศต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีผลการเรียนดีนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงต่างกันเฉพาะกลุ่มก่อนเรียนวิชาเอก ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับแบบการเรียน พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นิสิตคณะสังคมศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอกและเมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด นิสิตหญิงนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตที่มีผลการเรียนดีนิยมแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด นิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วมต่างกัน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบอิสระ และแบบแข่งขันต่างกัน ก่อนการเรียนวิชาเอกแบบการเรียนแบบแข่งขันและแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว แบบการเรียนแบบอิสระมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน และแบบการเรียนแบบแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการเรียน

4. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ ก่อนเรียนวิชาเอก นิสิตชายนิยมแบบร่วมมือสูงสุด นิสิตหญิงนิยมแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ทั้งนิตชายและนิตหญิงนิยมแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตเพศต่างกันนิยมแบบการเรียนแบบอิสระแตกต่างกัน เมื่อเรียนวิชาเอกแล้ว นิสิตชายและหญิงนิยมแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด และนิยมแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด นิสิตเพศต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน

นิสิตผลการเรียนต่างกันนิยมแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน ผลการเรียนและแบบการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นภาพรณ์ ทองประเสริฐ (2531:93-97) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 1,177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนของนักศึกษา (Student Learning Styles Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและดัดแปลงมาจากแบบวัดแบบการเรียนของแอนโทนี กราชาและเชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแบบการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 4 แบบ และจากการเรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของนักศึกษาจากสูงสลดลงมาได้ดังนี้คือ แบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระ ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำมีสองแบบคือแบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแบบการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 แบบ คือ แบบอิสระ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม ส่วนแบบการเรียนแบบอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532:166) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อแบบการเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงระดับปริญญาตรี จำนวน 852 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสอบถามแบบการเรียน 6 แบบของแอนโทนี กราชาและเชอริล ไรช์แมนน์ (Student Learning Styles Questionnaires) ได้แก่ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบแข่งขัน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (Statistical Package for the Social Science Version x) ในการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ ชอบปานกลาง ได้แก่ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน ตามลำดับ
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3, และ 4 ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงแตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้ง และนักศึกษาที่ไม่เคยมาเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแบบการเรียนอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ตำริ กุลประสิทธิ์ (2532:96) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนของนักศึกษา ซึ่งแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 5 แบบ คือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์มีแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์มาก อันดับสอง รองลงมาได้แก่แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบแข่งขัน ตามลำดับ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อันดับสุดท้ายได้แก่ แบบหลีกเลี่ยง และอยู่ในเกณฑ์น้อย
2. นักศึกษาชายและหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ไม่มีแบบการเรียนแบบใดที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 , 2 , 3 , และ 4 มีแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีแบบการเรียนแบบแข่งขัน มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4

ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532 : 128) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบแบบ- การเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา" การศึกษาดังนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ แบบการเรียนของนิสิตสาขาการศึกษาของมหาวิทยาลัย ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำแนกตามวิชาเอก เพศ สถาบัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 6 แบบ ตามแนวทางของ แอนโธนี กราชา และ เชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) คือ แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ตัวอย่างประชากร เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ส่มจากนิสิตสาขาการศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 442 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตที่มีวิชาเอกต่างกันมีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงและแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ โดยนิสิตวิชาเอกภาษาไทยมีแบบเรียน แบบหลีกเลี่ยงต่ำกว่านิสิตวิชาเอกสังคมศึกษา และนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีแบบเรียนแบบมี- ส่วนร่วมสูงกว่านิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ

2. นิสิตในแต่ละวิชาเอกมีแบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมี แบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด รองลงมาได้แก่แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด

3. นิสิตที่มีเพศต่างกันมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , .01 และ .001 ตามลำดับ โดยนิสิตหญิงมี แบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย นิสิตหญิงมีแบบเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย และนิสิตชายมีแบบเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง

4. นิสิตต่างสถาบันมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้ แบบหลีกเลี่ยงและแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ภาวิไล รักศักดิ์ศรี (2532:ช-ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่เรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจำนวน 1,390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบกลุ่มภาพซ้อน (The Group Embedded Figures Test) ซึ่งสร้างขึ้นโดยวิทคิน (Witkin) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยทั่วไปทั้งชายและหญิงมีระดับของแบบการรู้แบบพึ่งพาสูง
2. นักศึกษาชายและหญิงมีแบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระไม่แตกต่างกันและนักศึกษาชายไม่ได้มีแบบการรู้แบบอิสระสูงกว่านักศึกษาหญิง
3. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกันจะมีแบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระต่างกันคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 - 4 มีแบบการรู้แบบอิสระสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1
4. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ต่างคณะกันจะมีแบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระแตกต่างกัน คือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีแบบการรู้แบบอิสระสูงกว่านักศึกษาคณะอื่น ๆ รองลงมาคือ นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ ส่วนนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีแบบการรู้แบบพึ่งพาสูงสุด รองลงมาคือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์

อาภากรณ์ ศิริอาดเนย์ (2533:ง) ได้ศึกษาเรื่อง " การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกันและ เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 659 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบ-การเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของแอนโธนี กราชา และเชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม-ศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีแบบการเรียนรู้ 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ แบบมีส่วนร่วมเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะแบบการเรียนรู้โดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิถารรณ รัตนารวัลย์ (2533:70-72) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแบบการเรียนรู้และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 392 คนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของ

เดวิด เอ โคลบ (David A. Kolb) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกลัษณ์ แบบคิดอเนกนัย และแบบคิดซ้ำ ตามลำดับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกลัษณ์ แบบคิดอเนกนัย และแบบคิดซ้ำ ตามลำดับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับต่างกันมีแบบการเรียนรู้แต่ละแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัตรา ผาติวิสันต์ (2535:70-72) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถทางการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สองที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถทางการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถทางการคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 378 คน จากโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความสามารถทางการคำนวณ และแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของโคลบ (Kolb) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงสุดคือ กลุ่มที่มีแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย รองลงมาคือ กลุ่มที่มีแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกลัษณ์ แบบปรับปรุง และแบบคิดซ้ำ ตามลำดับ และนักเรียนที่มีความสามารถทางการคำนวณสูงสุดคือ กลุ่มที่มีแบบการเรียนรู้แบบคิดซ้ำ รองลงมา คือ กลุ่มที่มีแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย แบบปรับปรุง และแบบคิดเอกลัษณ์ ตามลำดับ นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย แบบคิดซ้ำ แบบคิดเอกลัษณ์ และแบบปรับปรุง มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถทางการคำนวณไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปรงานวิจัยภายในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนโดยตรงนั้น พบว่างานวิจัยยังมีปริมาณไม่มากนัก และส่วนใหญ่ของงานวิจัยจะเป็นลักษณะการสำรวจเพื่อทราบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนแบบใด โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เกือบทั้งหมดยกเว้นงานวิจัยของอาภาภรณ์ ศิริวาทย์ (2533) ของนิภารรณ รัตนาราวัลย์ (2533) และของพัชรารรณ ไทพล (2533) ของสุพัตรา ผาติวิสันต์ (2535) และของวิชาญ เลิศลพ (2535) ซึ่งศึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยงานวิจัยแทบทุกเรื่องใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนของแอนโธนี กราชา และเชอริล ไรช์แมนน์ (Anthony Grasha and Sheryl Reichmann) ยกเว้นงานวิจัยของพัชรี เกียรตินันท์วิมล (2529) ของนิภารรณ รัตนาราวัลย์ (2533) ของประสิทธิ์ เขียวศรี (2533) ของสุพัตรา ผาติวิสันต์ (2535) และของวิชาญ เลิศลพ (2535) ซึ่งใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลบ (Kolb) ส่วนงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือเป็นแบบทดสอบกลุ่มภาพซ้อนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตามแบบกระบวนการคิดของ เฮอ์แมน เอ วิทกิน (Herman A. Witkin, 1977) มีเพียงงานวิจัยของภาวิไล รักศักดิ์ศรี (2532) เท่านั้น มีงานวิจัยที่ได้สำรวจแบบการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นตามแนวทางของจอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid) เพียงเรื่องเดียวคืองานวิจัยของพัชรารรณ ไทพล (2533) ยังไม่มีงานวิจัยเรื่องใดในประเทศไทยที่ศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมา สำหรับงานวิจัยที่มีแบบสอบถามแบบการเรียนตามแบบของแอนโธนี กราชาและเชอริล ไรช์แมนน์ ได้ผลสรุปตรงกันว่า นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ แบบมีส่วนร่วม และไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมมากกว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงมากกว่า นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และ สาขาวิชาเอก สำหรับงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคลบ (Kolb) นั้นพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีแบบการเรียนแตกต่างกันโดยมีแบบการเรียนแบบคูดซิมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบคิดเอกนัย แบบปรับปรุง และแบบคิดอเนกนัยตามลำดับ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแบบการเรียนแบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบคิดเอกนัย แบบคิดอเนกนัย และแบบคูดซิม ตามลำดับ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

แฮรี ไรเนอร์ต (Harry Reinert, 1976:160-168) ได้ทำการวิจัยแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจำนวน 280 คน เพื่อศึกษาการตอบสนองของผู้เรียนต่อคำภาษาอังกฤษ แบบทดสอบนี้เรียกว่า Edmunds Learning Style Identification Exercise หรือ เรียกชื่อย่อว่า ELSIE โดยแบบทดสอบดังกล่าวจะ เสนอวิธีการจัดการกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาด้วยวิธีการต่าง ๆ 4 วิธี คือ ก. การจินตนาการภาพของวัตถุหรือกิจกรรมไว้ในใจ ข. การจินตนาการภาพของคำนั้นในลักษณะตัวอักษรไว้ในใจ ค. การรับทราบความหมายของคำนั้นโดยไม่ได้เห็นภาพ และ ง. การแสดงปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกายต่อคำนั้นอย่างทันที ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ หรือ ด้านร่างกาย คำภาษาอังกฤษที่ใช้ทดสอบมีจำนวน 50 คำ เป็นคำที่มักจะใช้กันอยู่โดยทั่วไป เช่น pool long house yellow God friend chicken liar foot tall love hope ocean letter beautiful เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับบัณฑิตศึกษา ไรเนอร์ต ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในกระบวนการเรียนรู้ ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาหลายอย่างตามความแตกต่างของแต่ละคน และครูควรนำเอาความรู้เรื่องแบบการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

โจเซฟ เอช วูดเวิร์ด (Josiah H. Woodward, 1985:1611-A) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนรู้และแบบการสอนของนักศึกษาและครูผู้สอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์" โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อ (ก) พัฒนาแบบวัดแบบการเรียนรู้และแบบการสอนของนักเรียนหญิงที่เรียนวิชาคหกรรมศาสตร์ นักเรียนชายที่เรียนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับแปด และครูผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ที่เป็นหญิง กับครูผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ที่เป็นชาย (ข) เปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนชายกับครูผู้สอน กลุ่มนักเรียนหญิงกับครูผู้สอน และครูผู้สอนทั้งสองกลุ่ม (ค) ศึกษาเทคนิควิธีสอนและวิธีเรียนที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของกลุ่ม ตัวอย่างประชากรประกอบด้วย

นักเรียนชายจำนวน 64 คน นักเรียนหญิงจำนวน 51 คน ครูผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ชายจำนวน 45 คน และครูผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์หญิงจำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของแคนฟิลด์ (Canfield Learning Style Inventory) แบบสำรวจแบบการสอนและ Learning and Instructional Style Methodology Matrix ผลสรุปของการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนไม่มีความแตกต่างกันในด้านสภาพของการสอนแต่มีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหาวิชา
2. ครูผู้สอนทั้งสองกลุ่มชอบเทคนิคการสอนที่แตกต่างกัน
3. นักเรียนชายและครูชายมีความแตกต่างกันในด้านสภาพ 4 ด้าน ด้านเนื้อหา 1 ด้านแต่ไม่แตกต่างกันในด้านวิธีการ
4. เทคนิควิธีการเรียนที่นักเรียนชายชอบมีความแตกต่างจากเทคนิควิธีสอนที่ครูชอบ
5. นักเรียนหญิงและครูหญิงมีความแตกต่างกันในด้านสภาพ 1 ด้าน ด้านเนื้อหา 1 ด้านและในด้านวิธีการ 1 ด้าน
6. เทคนิควิธีการเรียนที่นักเรียนหญิงชอบมีความแตกต่างจากเทคนิควิธีสอนที่ครูชอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะกลวิธีการสอนสำหรับนักเรียนชาย คือ การฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์ และ สไลด์ ส่วนสำหรับนักเรียนหญิงคือการสาธิตของนักเรียนหนึ่งหรือสองคน

จอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid, 1987: 87-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แบบการเรียนรู้ตามความชอบของผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,234 คน และนักศึกษาวชาวอเมริกัน ที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติจำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อความต่อหนึ่งแบบการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ และแบ่งแบบการเรียนรู้ตามระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ ชอบมาก (Major Preference) ชอบน้อย (Minor Preference) และไม่ชอบเลย (Negative Preference)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมและแบบสัมพัทธ์นิยมมากที่สุด และผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงความไม่ชอบแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม ในบรรดากลุ่มผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีความชอบแบบการเรียนแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นพบว่า ด้านสาขาวิชาเอก โดยทั่วไปแล้ว ผู้เรียน 6 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ ชุรกิจ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ มีความชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมมากที่สุดและไม่ชอบแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์กายภาพชอบแบบการเรียนแบบจักษุนิยมมากที่สุด ส่วนผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบจักษุนิมน้อยที่สุด ผู้เรียนสาขาวิชาเอกวิศวกรรมศาสตร์และสาขาคอมพิวเตอร์ชอบแบบการเรียนแบบสัมพัทธ์นิยมมากกว่าผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์

นอกจากนี้ เรด ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรด้านพื้นความรู้ทางภาษาของผู้เรียนและสรุปผลการวิเคราะห์ว่า นักศึกษาเกาหลีชอบแบบการเรียนแบบจักษุนิยมมากที่สุด นักศึกษาชาวอาหรับและชาวจีนชอบแบบการเรียนแบบโสตนิยมมาก ส่วนนักศึกษาชาวไทย มาเลเซีย และสเปน ชอบแบบการเรียนแบบโสตนิยมน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมมาก โดยเฉพาะนักศึกษาไทยอาหรับ สเปน จีน และเกาหลี และแบบการเรียนแบบสัมพัทธ์นิยมก็เป็นแบบการเรียนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นเจ้าของภาษาที่ไม่ชอบแบบการเรียนแบบสัมพัทธ์นิยม นอกจากนี้ทุกกลุ่มแสดงความไม่ชอบแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยว่าผู้เรียนที่มีพื้นความรู้ทางภาษาแตกต่างกันและมีวัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมมีแบบการเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เคน วิลลิง (Ken Willing, 1988: 23-25) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้อพยพ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของผู้เรียนที่อพยพเข้าไปอยู่ในประเทศออสเตรเลียซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 517 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เรียน ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแบบมาตราส่วนประเมินค่าจำนวน 30 ข้อความ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เชื้อชาติ อายุ ระดับการศึกษาเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย ระดับความสามารถในการพูดและประเภทของหลักสูตรหรือวิชาที่เลือกเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความ

เห็นว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นหน้าที่ที่สำคัญมากของครูผู้สอนและตัวแปรด้านประวัติส่วนตัวของผู้เรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแบบการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 ประเภทตามลักษณะของแบบการเรียนรู้ กล่าวคือ (ก) ผู้เรียนแบบวัตถุนิยม (Concrete Learners) (ข) ผู้เรียนแบบวิเคราะห์นิยม (Analytical Learners) (ค) ผู้เรียนแบบสื่อสารนิยม (Communicative Learners) และ (ง) ผู้เรียนแบบอำนาจนิยม (Authority-Oriented Learners) และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เรียนประมาณร้อยละ 40 มีแบบการเรียนรู้แบบสื่อสารนิยม และ ร้อยละ 30 มีแบบการเรียนรู้แบบอำนาจนิยม นอกนั้นมีแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานกัน

ซินเธีย ดี เมลตัน (Cynthia D. Melton, 1990:29-44) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาจีน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจีนจำนวน 331 คน ซึ่งศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเอก 4 สาขาวิชาคือ ภาษาอังกฤษ 145 คน วรรณคดีอังกฤษ 52 คน ธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ 59 คน และแพทยศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของเรด (Reid, 1987) แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 6 แบบ คือ แบบจักษุนิยม (Visual) แบบโสตนิยม (Auditory) แบบปฏิบัตินิยม (Kinesthetic) แบบสัมผัสนิยม (Tactile) แบบเป็นกลุ่ม (Group) และแบบเป็นรายบุคคล (Individual) เมื่อได้รับข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยการแบ่งระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ ชอบมาก (Major Learning Style Preference) ชอบน้อย (Minor Learning Style Preference) และ ไม่ชอบเลย (Negative Learning Style Preference) ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้ว นักศึกษาจีนชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยม แบบสัมผัสนิยม และแบบเป็นรายบุคคล ในระดับมาก ชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมและแบบโสตนิยมในระดับน้อยและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรอื่น ๆ พบว่า นักศึกษาชายชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมผัสนิยมและแบบรายบุคคล ในระดับมากและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ส่วนนักศึกษาหญิงชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยม

ในระดับมาก ในด้านสาขาวิชาเอกที่แตกต่างกันผู้วิจัยพบว่า ทุกสาขาวิชาเอกเลือกแบบการเรียนแบบสัมพัสนิยมในระดับมาก เลือกแบบการเรียนแบบจักษุนิยมและแบบโสตนิยมในระดับน้อย และไม่ชอบแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม มีความแตกต่างเฉพาะแบบการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษและวรรณคดีอังกฤษซึ่งเลือกแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมในระดับมากแต่นักศึกษาสาขาวิชาเอกธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชาแพทยศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบปฏิบัตินิยมในระดับน้อย

แคโรลีน เดิร์กเซน (Carolyn Dirksen, 1990:29) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ในวิชาภาษาอังกฤษว่าประเพณีการศึกษาแบบขงจื้อและระบบการสอนระดับชาติมีอิทธิพลต่อแบบการเรียนของนักเรียนหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนจีนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำนวน 1,076 คน ผลการวิจัยพบว่าแม้จะมีอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อในเรื่องวิธีการเรียน แต่นักเรียนจีนยุคใหม่ก็สนใจเปิดกว้างต่อวิธีการสอนใหม่ ๆ และชอบแบบการเรียนซึ่งแตกต่างไปจากประเพณีของจีน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบการเรียนของนักเรียนจีนคือ แบบสัมพัสนิยมและแบบปฏิบัตินิยม และการเรียนรู้เนื้อหาวิชาโดยอิสระ และจากการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า นักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนกับอาจารย์ชาวต่างประเทศมีลักษณะการเรียนที่ไม่เหมือนกับแบบการเรียนของชาวดะวันตกและมีความคล้ายคลึงกับวิธีการเรียนตามแบบประเพณีจีน

โทมัส เอ. บอดเดอร์ และ แจ็คเกอลีน มิลแมน (Thomas A. Bauder and Jacquelyn Milman, 1990) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนและแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยแห่งอเมริกา พูเอบล่า เม็กซิโก" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนและแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศเม็กซิโก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบเรียนด้วยวิธีการ 4 แบบ คือ แบบโสตนิยม แบบจักษุนิยม แบบปฏิบัตินิยม และแบบสัมพัสนิยม โดยมีข้อเสนอแนะว่า (ก) การเปรียบเทียบแบบการเรียนและแบบการสอนนั้น ในบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสม (ข) นักศึกษาควรได้รับการจัดกลุ่มตามแบบการเรียน

ที่นักศึกษาชอบ (ค) ควรมีความพยายามพิเศษในการช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความยืดหยุ่นในด้านความคิดให้มากขึ้นเมื่อพบว่านักศึกษายึดติดกับแบบการเรียนรู้เพียงสองสามแบบเท่านั้น

2.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนและตัวแปรอื่น ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

ริชาร์ด ดับเบิลยู เทมส์ (Richard W. Thames, 1983:3805-A) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและตัวแปรอื่น ๆ ของผู้เรียนกับความสำเร็จในการศึกษาภาษาที่สอง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านบุคลิกภาพที่พบในสเกลวัดบุคลิกภาพของคอมรี (Comrey Personality Scales) และตัวแปรด้านผู้เรียน (ความถนัดทางภาษา, ความมีไหวพริบทางวาจา, ทัศนคติ และแรงจูงใจ) และความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างตัวแปรด้านบุคลิกภาพและความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและตัวแปรด้านอื่น ๆ ของผู้เรียนที่มีความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง

เจฟฟรีย์ เอ็น ริคเก็ตส์ (Jeffrey N. Ricketts, 1984:3505-A) ได้ศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของแบบการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาศาสตร์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์แบบการเรียนรู้และศึกษาบทบาทของแบบการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย เซาเธิร์นแคลิฟอร์เนียจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบการเรียนรู้มีส่วนเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความแตกต่างกันระหว่างแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซูซาน คลาร์ก-เซเยอร์ (Susan Clark-Thayer, 1987:872-A) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชอบของผู้เรียน นิสัยในการเรียน และทัศนคติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ในมหาวิทยาลัยขนาดเล็กในเมืองแห่งหนึ่ง"

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการเรียนรู้และแบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเรียนรู้กับแบบการเรียนรู้ และความเป็นไปได้ในการแบ่งแยกนักเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จโดยอาศัยพื้นฐานจากทักษะการเรียนรู้และแบบการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในเมืองจำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจทักษะการเรียนรู้และทัศนคติ (Survey of Study Habits and Attitudes) และแบบสำรวจความชอบสภาพแวดล้อมที่ให้ผล (Productivity Environmental Preference Survey) แล้วจัดนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม โดยอาศัยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในภาคเรียนก่อนเป็นเกณฑ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้และนิสัยในการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำแม้ว่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะอภิปรายผลได้ว่า นักเรียนที่เรียนเก่งได้รับแรงจูงใจและมีความรับผิดชอบชอบการเรียนรู้โดยลำพังมากกว่าการเรียนรู้กับเพื่อน ชอบความยืดหยุ่นและวิธีการเรียนหลาย ๆ วิธีและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมพัสนิยม นักเรียนที่เรียนเก่งมีนิสัยการเรียนรู้ที่ดีและมีทัศนคติในทางบวกต่อประสบการณ์ทางการศึกษา ตัวจำแนกที่เห็นได้ชัดที่สุดคือตัวระหว่าง นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนและนักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนได้แก่ ความรับผิดชอบ ความยืดหยุ่น การไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมพัสนิยม และการใช้การหลีกเลี่ยงโดยทำให้ล่าช้า (Delay Avoidance)

มาร์กาเร็ต อี สโตน (Margaret E. Stone, 1987:1130-A) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนรู้ที่ชอบ: การศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ที่ชอบและสาขาวิชาเอกที่ระบุ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาเอก 5 สาขาวิชาคือ พยาบาล การศึกษา การเงิน ภาษาอังกฤษ และ วิศวกรรม โดยมีนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาละ 40 คน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 421 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของแคนฟิลด์ (The Canfield Learning Style Inventory) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนและการเปรียบเทียบโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) มีความแตกต่างในด้านความชอบเนื้อหาวิชาอย่างเห็นได้ชัดเจน ในการทดสอบค่าที่

(t-test) มีแบบการเขียนที่คงที่ในระหว่างกลุ่มนักศึกษาต่างวิชาเอกกัน ความชอบของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างจากความชอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาเอกเดียวกัน นักศึกษาสาขาวิชาเอกการศึกษาที่มีความแตกต่างน้อยที่สุดจากสาขาวิชาเอกอื่น ๆ และนักศึกษสาขาวิชาเอกพยาบาลมีความแตกต่างมากที่สุด ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเขียนที่ชอบกับสาขาวิชาเอกที่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา ธรรมมาภรณ์ (Achara Thummarpon, 1988:2820-A) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเขียนที่ชอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเขียนที่ชอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเขียนกับคะแนนเฉลี่ย เพศ และโปรแกรมการเรียนของนักศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 139 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเขียนที่แปลและปรับปรุงมาจากแบบสำรวจแบบการเขียนของอัลเบิร์ต เอ แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแบบการเขียนที่ชอบอยู่ในสามตัวแปรกล่าวคือ ความใกล้ชิดกับอาจารย์ กับผู้คนและจากประสบการณ์ตรง จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำชอบการเขียนแบบภาพลักษณ์ (Iconic Mode) เมื่อเทียบกับนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยปานกลาง นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยต่ำมีความคาดหวังความสำเร็จในระดับต่ำเมื่อเทียบกับนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูง นักศึกษาชายชอบแบบการเขียนแบบสิ่งที่ปราศจากชีวิต (Inanimate) นักศึกษาหญิงชอบแบบการเขียนแบบการจัดการและคุณภาพ นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ชอบรายละเอียด ตัวเลข การฟังและการอ่าน และมีความคาดหวังความสำเร็จในระดับสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาเอกศิลปศาสตร์ ส่วนนักศึกษสาขาวิชาเอกศิลปศาสตร์ชอบแบบการเขียนแบบที่มีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน คุณภาพ ผู้คน และแบบภาพลักษณ์ (Iconic Mode)

แบดราน อับเดล ฮัมมิด ฮัสซัน (Badran Abdel Hamead Hassan, 1989:343) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "แบบการคิดแบบฟังพาและแบบอิสระและความสามารถในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวอียิปต์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการคิดแบบฟังพาและแบบอิสระกับความสามารถในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ของนักศึกษาชาวอียิปต์ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวอียิปต์ทั้งชายและหญิง โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มตามสาขาวิชาที่เรียนคือ ด้านอักษรศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งหมดพูดภาษาอารบิกเป็นภาษาประจำชาติและได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมานานเจ็ดปี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาอักษรศาสตร์มีความสามารถสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือ ควรมีการทดสอบแบบการคิดของนักศึกษาก่อนการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีแบบการคิดแบบใด และนักการศึกษาควรจะเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนและแบบเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับแบบการคิดที่แตกต่างกันของผู้เรียน

แมรี อี เทรเยอร์ (Marie E. Trayer, 1989:1552-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนและการลดความสนใจในการศึกษาภาษาต่างประเทศ" โดยมีจุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนของนักศึกษาวิชาภาษาระดับชั้นปีที่สองกับความต่อเนื่องของการศึกษาวิชาภาษา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาวิชาภาษาระดับชั้นปีที่สอง จำนวน 544 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจแบบการเรียนของโคลบ (Kolb's Learning Style Inventory) นอกจากนี้ก็มีการรวบรวมข้อมูลทางด้าน (ก) ระดับคะแนนที่ได้รับ (ข) ภาษาที่เรียน (ค) ความต่อเนื่องในการศึกษาวิชาภาษา ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนและความต่อเนื่องในการศึกษาวิชาภาษา โดยนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบคิดซึมมีความแตกต่างมากที่สุด การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในแต่ละภาษาปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษาภาษาสเปน นอกจากนี้ การวิเคราะห์แบบการเรียนของนักศึกษพบว่า มีแบบคิดซึมและแบบคิดอเนกนัยมากกว่าแบบคิดเอกนัยและแบบปรับปรุงนักศึกษาภาษาเยอรมันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากนักศึกษาภาษาฝรั่งเศสและนักศึกษาภาษาสเปน ในด้านความรู้สึกและความติดตามแบบสำรวจแบบการเรียนของโคลบ (Kolb) นอกจากนี้ยังพบอีกว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนของนักศึกษาที่เก่งทางด้านภาษาและที่ไม่เก่งทางด้านภาษาของนักศึกษาภาษาฝรั่งเศสและภาษาสเปน กลุ่มนักศึกษาภาษาสเปนที่เรียนเก่งมีจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบปรับปรุงมากกว่าที่คาดหวังไว้ และนักศึกษาภาษาฝรั่งเศสที่เรียนเก่งมีจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบคิดซึมมากกว่าที่คาดหวังไว้

ซินเล ยู (Xinle Yu, 1991:784-785-A) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ชาวเอเชีย สเปน และคนผิวขาว ในหลักสูตรภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองสำหรับผู้ใหญ่" โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ชาวเอเชีย สเปน และคนผิวขาว ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจำนวน 207 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดแบบการเรียนรู้ของคีเฟ และ มงค์ (The Learning Style Profile of Keefe & Monk, 1986) และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวเอเชีย สเปน และคนผิวขาว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษด้วย

ดอริส บี แมทธิวส์ (Doris B. Matthews, 1991:253-266) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ผลของแบบการเรียนรู้ที่มีต่อระดับคะแนนของนักศึกษาวิทยาลัยชั้นปีที่หนึ่ง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (ก) ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยใช้แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของแคนฟิลด์ (Canfield, 1988) (ข) เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีเชื้อชาติและเพศแตกต่างกัน (ค) เพื่อศึกษาผลของวิชาเอกที่มีความสัมพันธ์กับเพศและแบบการเรียนรู้และ (ง) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยนักศึกษาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 796 คน แบ่งเป็นนักศึกษาชาย 376 คน และนักศึกษาหญิง 420 ซึ่งเป็นนักศึกษาผิวขาว 399 คน นักศึกษาผิวดำ 391 คน และเป็นนักศึกษาเชื้อชาติอื่น ๆ อีก 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของอัลเบิร์ต เอ แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield, 1988) แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 9 แบบ ผลการวิจัยพบว่า แบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาชอบคือ แบบสังคม และแบบสังคม/มโนทัศน์ แบบการเรียนรู้ที่ไม่ชอบคือแบบอิสระ ไม่พบความแตกต่างในแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งสองเชื้อชาติ แต่พบว่ามีความแตกต่างในแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง วิชาเอกมีความสัมพันธ์กับเพศและแบบการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ยกเว้นวิชาเอกคณิตศาสตร์ นักศึกษาผิวขาวมีผลการเรียนที่ดีกว่านักศึกษาผิวดำ นักศึกษาหญิงและนักศึกษาเชื้อชาติอื่น ๆ ที่มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันมีผลการเรียนดีกว่านักศึกษาชาย

2.3 งานวิจัยที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

เวอร์จิเนีย เจ ทอพเพนเดน (Virginia J. Tappenden, 1983:1326-A) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนสายวิชาชีพและนักเรียนที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพในระดับชั้นสิบเอ็ดและชั้นสิบสอง จากโรงเรียนในชนบท ชานเมือง และในเมือง ในโอไฮโอ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนสายวิชาชีพและนักเรียนที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพ ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ระดับชั้นที่เรียน สถานที่ เพศ เชื้อชาติ และ สาขาวิชาชีพที่เรียน (เกษตรกรรม, ธุรกิจ, การศึกษา, คณิตศาสตร์, พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม) กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้น 11 และ 12 ที่เรียนสายวิชาชีพและที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพจำนวน 2,000 คน จากโรงเรียนในแถบชนบท ชานเมือง และในเมือง ในรัฐโอไฮโอ แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ที่ใช้เป็นแบบสำรวจของดันน์ (Dunn's Learning Style Inventory) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และ ด้านร่างกาย ผลการวิจัยพบว่า (ก) นักเรียนสายวิชาชีพและนักเรียนที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน 12 แบบ จาก 24 แบบ (ข) นักเรียนระดับ 11 และระดับ 12 มีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 4 แบบ จาก 24 แบบ (ค) นักเรียนที่อยู่ในชนบทกับนักเรียนที่อยู่ในเมืองมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน 8 แบบ จาก 24 แบบ และนักเรียนที่อยู่ในชนบทกับนักเรียนที่อยู่ในแถบชานเมืองมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน 5 แบบ (ง) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน 13 แบบ (จ) สำหรับสาขาวิชาชีพที่เรียนนั้นไม่อาจจำแนกลักษณะเด่นชัดของสาขาวิชาแต่ละสาขาได้

บีเวอร์ลี คิสสิค และ ดอน เอช กร็อบ (Beverlee Kissick and Don H. Grob, 1988:151-162) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้: นักศึกษาสายวิชาการและสายวิชาชีพ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงที่เรียนในสายวิชาการและสายวิชาชีพ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ 9 แบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยที่เรียนในสายวิชาการ วิชาเอกศึกษาศาสตร์และสื่อสารมวลชนจำนวน 53 คน แบ่งเป็นชาย 15 คน หญิง 38 คน และนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิควิชาเอกช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า ช่างพิมพ์ และช่างวาดเขียนจำนวน 52 คน แบ่งเป็น

ชาย 43 คน และหญิง 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียน ประกอบด้วย ข้อความ 45 ข้อความ แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 9 แบบ ภายใต้กลุ่มใหญ่ 3 กลุ่ม คือ แบบการคิด (Cognitive Style) แบบสังคม (Social Style) และแบบการแสดงออก (Expressive Style) ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนของนักศึกษาที่เรียนสาย วิชาการและที่เรียนสายวิชาชีพ และระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยพบว่า นักศึกษาหญิง ชอบเรียนโดยการฟังภาษาพูด (Auditory Language) มากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาสายวิชาการ เข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีกว่าหากได้เห็นโจทย์บนกระดาษ (Visual Numerical) นักศึกษาหญิง ชอบเรียนโดยประสบการณ์ตรง รวมทั้งการสัมผัสที่เป็นวัตถุ (Tactile Concrete) มากกว่า นักศึกษาชาย นักศึกษาสายวิชาการคิดและจำได้ดีกว่าเมื่อทำงานตามลำพัง มากกว่านักศึกษาสาย วิชาชีพ นักศึกษาสายวิชาการและนักศึกษาสายวิชาชีพหญิงชอบแสดงออกโดยการเขียนมากกว่า นักศึกษาสายวิชาชีพชาย และจากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของ ตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอ็มมา วี ไฮเนอร์ (Emma V. Hainer, 1988:2559-A) ได้ศึกษาเรื่อง

"แบบการคิดและแบบการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความสามารถต่ำและที่มีความสามารถ สูงในวิชาภาษาอังกฤษ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างแบบการคิดและแบบการ- เรียนที่ชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความสามารถต่ำและที่มีความสามารถสูงในวิชาภาษา- อังกฤษ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ เพศ ความสามารถในวิชาภาษาอังกฤษและระดับ ภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 256 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มี ความสามารถต่ำในวิชาภาษาอังกฤษ 101 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและนักเรียน ที่มีความสามารถสูงในวิชาภาษาอังกฤษ 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดแบบการคิดของ โอลท์แมน รัสกิน และวิทกิน (Oltman, Reskin and Witkin, 1971) แบบสำรวจแบบการเรียนของ โคล์บ (Kolb, 1985) แบบทดสอบการอ่านและคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบอิง เกณฑ์วิชาภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง เพื่อประเมินความสามารถทางวิชาการของนักเรียนที่มีความสามารถต่ำในวิชาภาษา- อังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการคิดและแบบการ- เรียนของนักเรียนที่มีความสามารถสูงและที่มีความสามารถต่ำในวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังพบว่า

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการคิดของนักเรียนที่มีความสามารถต่ำในวิชาภาษาอังกฤษ และจากการวัดความสามารถทางวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และความสามารถในวิชาภาษาอังกฤษ พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบการเรียนแบบการสังเกตผลสะท้อนและผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน

ซาลลี ซี ล่าพูน (Sally C. Lam-Phoon, 1988:2234-A) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และนักศึกษาชาวอเมริกันผิวขาวในวิทยาเขตเซเวนเคย์แอ็ดเวนต์สท์" โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของแบบการเรียนระหว่างกลุ่มนักศึกษาชาวเอเชียในสิงคโปร์และกลุ่มนักศึกษาผิวขาวในสหรัฐอเมริกา มีนักศึกษาที่เข้าร่วมในการทำการวิจัยจำนวน 309 คน เป็นนักศึกษาชาวเอเชียจำนวน 143 คน เป็นนักศึกษาผิวขาวจำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดแบบการเรียน เรียกว่า "Productivity Environmental Preference Scale" ผลการวิจัยพบว่า

(ก) นักศึกษาผิวขาวมีความชอบแบบการเรียนแบบอบอุ่น มีความรับผิดชอบ การทำความเข้าใจ การเรียนในภาคเช้า และการเคลื่อนไหว และไม่ชอบแบบการเรียนแบบโสตนิยมและแบบจักษุนิยม

(ข) นักศึกษาชายชอบแบบการเรียนแบบโสตนิยม แบบสัมผัสนิยม การทำความเข้าใจ มีความรับผิดชอบ และแบบอบอุ่น

(ค) นักศึกษาผิวขาวชายเมื่อเทียบกับนักศึกษาชาวเอเชียชาย พบว่า นักศึกษาผิวขาวชายชอบแบบการเรียนแบบอบอุ่น มีความรับผิดชอบ และมีความพยายามมากกว่า นักศึกษาชาวเอเชียชายและไม่ชอบแบบการเรียนแบบโสตนิยมและการเรียนในตอนสาย

(ง) นักศึกษาผิวขาวหญิงชอบแบบการเรียนแบบมีความรับผิดชอบ แบบอบอุ่น แบบการเคลื่อนไหว การเรียนในภาคเช้าและการทำความเข้าใจมากกว่านักศึกษาหญิงชาวเอเชียและไม่ชอบแบบการเรียนแบบจักษุนิยมและแบบโสตนิยม ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยนี้คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดแบบการเรียน เพราะนักศึกษาชาวเอเชียมีแบบการเรียนที่แตกต่างจากนักศึกษาผิวขาวชาวอเมริกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เพศก็มีส่วนในการกำหนดแบบการเรียนด้วยเช่นกัน

นูมิ คาทซ์ (Noomi Katz, 1988:361-379) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แบบการเรียนรายบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศอิสราเอล" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสองแห่งในประเทศอิสราเอลซึ่งเรียนสาขาวิชาแตกต่างกัน

จำนวน 821 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนของโคลบ (Kolb) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชีววิทยา และประวัติศาสตร์ มีแบบการเรียนแบบปรับปรุงในระดับปานกลางและระดับต่ำ นักศึกษาสาขาวิชาอาชีวบำบัด มีแบบการเรียนแบบปรับปรุงอย่างเด่นชัด และนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยามีแบบการเรียนแบบคิดอเนกนัย ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาอาชีวบำบัดและสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า มีแบบการเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาชีววิทยา มีแบบการเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง พบว่า นักศึกษาหญิงมีแบบการเรียนแบบวัตุธรรมมากกว่านักศึกษาชาย จึงสรุปผลการวิจัยว่า แบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศอิสราเอลมีความแตกต่างกันมีความนัยสำคัญทางสถิติตามสาขาวิชาที่เรียน

เจมส์ แอล เยานท์ (James L. Yount, 1989:3315-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การวัดและการเปรียบเทียบแบบการเรียนโดยอาศัยตัวแปรด้านสาขาวิชาที่เรียน ระดับชั้น และเพศ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างในการกระจายของการจัดลำดับของการวัดแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัย ตามตัวแปรด้านสาขาวิชาที่เรียน เพศ และระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความสัมพันธ์ของการเรียนแบบคู่พหุคูณ (Multi-Model Paired Associates Learning Test: MMPALT) กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจำนวน 48 คนที่เรียนในสาขาวิชาชีพ 3 สาขาวิชาและที่เรียนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ แบบการเรียนที่วัดได้แก่ (ก) ความสามารถในการอ่านตัวพิมพ์ (ข) ความสามารถในการเรียนโดยประสาทสัมผัส (ค) ความสามารถในการเรียนจากเสียงและคำพูด (ง) ความสามารถในการเรียนจากสัญลักษณ์และรูปภาพ (จ) ความสามารถในการเรียนโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และ (ฉ) ความสามารถในการเรียนจากการเคลื่อนไหว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1) มีการกระจายของการจัดลำดับแบบการเรียนของกลุ่มตัวอย่างอย่างเห็นได้ชัด 2) ไม่มีความแตกต่างในการกระจายของการจัดลำดับแบบการเรียนเมื่อเปรียบเทียบด้านเพศ ระดับชั้น หรือสาขาวิชาที่เรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 3) ไม่มีความแตกต่างในการกระจายของการจัดลำดับแบบการเรียนภายในสาขาวิชาเมื่อเปรียบเทียบด้านเพศหรือระดับชั้น ดังนั้น เยานท์จึงสรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักศึกษาชายและหญิงในระดับอุดมศึกษามีจุดเด่นและจุดด้อยในวิธีการเรียนเหมือนกัน
2. การมีปฏิภาณทางวิชาการไม่มีผลต่อจุดเด่นและจุดด้อยในวิธีการเรียน
3. ลักษณะวิธีการเรียนเป็นลักษณะส่วนบุคคลและแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละบุคคล
4. แบบการเรียน 5 แบบ คือ การอ่านจากตัวพิมพ์ การฟัง การมองเห็น การเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เป็นแบบการเรียนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแบบกลุ่ม
5. นักศึกษาในทุกกลุ่มสาขาวิชาที่มีจุดเด่นและจุดด้อยในวิธีการเรียนเหมือนกัน

ฟรานซิส ดับเบิลยู แซค (Francis W. Zak, 1990:3843-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างของแบบการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนสายวิชาชีพและนักเรียนที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพ" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 9 ซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมจำนวน 550 คน และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนที่จัดทำโดย ดันน์ ดันน์ และไพร์ซ์ (Dunn, Dunn and Price) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนสายวิชาชีพมีความแตกต่างในแบบการเรียน จากการทดสอบย่อย 22 ครั้ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนสายวิชาชีพต้องการสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบกว่า ไม่ต้องการแสงสว่างที่มากเกินไปและต้องการอุณหภูมิที่เย็นกว่า รวมทั้งต้องการให้มีผู้ใหญ่อยู่ควบคุมดูแลขณะทำงาน สิ่งที่นักเรียนสายวิชาชีพไม่ชอบคือการเรียนตามลำพัง การเรียนกับเพื่อนหรือในบางกรณี การเรียนโดยมีผู้ใหญ่ควบคุมดูแล นักเรียนไม่ชอบเรียนในตอนเช้าแต่ชอบเรียนในตอนเย็นและมีลักษณะเชื่อฟังครูผู้สอนมากกว่าผู้ปกครอง ซึ่งแบบการเรียนดังกล่าวนี้แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้เรียนสายวิชาชีพ

แมรี เค ชาร์เทิล-กาล็อตโต (Mary K. Shartle-Galotto, 1992: 3162-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการฝึกงานและนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสามัญ ณ วิทยาลัยชุมชนแบบประสม" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสามัญจำนวน 100 คน และนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรการฝึกงานจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจแบบการเรียนของโคลบ (Kolb) ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรการฝึกงานมีคะแนนเฉลี่ยของแบบการ เรียนที่ใกล้เคียงกับนักศึกษาหลักสูตร
สามัญ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้เคยมีผู้วิจัยไว้ก่อนแล้วซึ่งพบว่ามี ความ
แตกต่างกันในแบบการ เรียนของนักศึกษาที่มีวัยต่างกัน

สรุปงานวิจัยต่างประเทศเท่าที่ได้รวบรวมมาจะ เห็นว่ามีผู้ให้ความสนใจศึกษา ค้นคว้า
เรื่องเกี่ยวกับแบบการ เรียนอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งประเภทที่ศึกษาแบบการ เรียน ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างแบบการ เรียนกับตัวแปรอื่น ๆ ของผู้เรียน และศึกษา เพื่อเปรียบเทียบแบบการ เรียนของผู้เรียน
ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมักจะเป็นนักศึกษาในระดับ
อุดมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจหรือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการ เรียน
ตามการรับรู้ของผู้เรียน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ เพศ ระดับชั้น อายุ คะแนนเฉลี่ย เชื้อชาติ
ความสามารถทางภาษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสาขาวิชาที่เรียน

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบการ เรียนวิชาภาษาอังกฤษนั้นยังมีอยู่เป็นจำนวน
ไม่มากนัก ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าคือ จอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid, 1987: 87-103) ซึ่งศึกษา
กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในประเทศสหรัฐอเมริกา และต่อมาจึงมี
ผู้นำเอาแนวความคิดของเรดมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษาชาวจีน คือ งานวิจัยของซินเธีย ดี เมลตัน
(Cynthia D. Melton, 1990: 29-47) และแคโรลีน เดิร์กเซน (Carolyn Dirksen, 1990:
29-38) ก็ได้ศึกษาเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาชาวจีนเช่นกัน งานวิจัยดังกล่าว
ได้เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแบบการ เรียนของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
ในประเทศอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้อาศัยแนวทางจากการวิจัยของเรด และ เมลตัน เพื่อจะนำ
มาใช้กับนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบ
ถึงแบบการ เรียน ของนักเรียนและเพื่อจะได้ นำเอาผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและ
พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับแบบการ เรียนของ
นักเรียนต่อไป